

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII Ч. 148. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 28-го червня 1939.

No. 148. Jersey City, N. J., Wednesday, June 28, 1939.

VOL. XLVII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Укр. „Свобода“; Вільям 4-0237, — Укр. У. Н. Союз; Вільям 4-1010, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ОБМЕЖУЮТЪ МОНЕТАРНУ ВЛАДУ ПРЕЗИДЕНТА

Поважний удар для Рузвелтового престіжу.

ВАШИНГТОН. — Сенат ухвалив ідею встановити право встановляти золоту в монеті, підвищити ціну на срібло на 13 центів за унцію й заборонив далі урядові купувати срібло поза краєм.

Рішення було вислідом несподіваної злуки прихильників срібла та противників різних злуки проектів. Через це нема найменшого сумніву, що це голосування було важким ударом у престіж президента Рузвелта.

Дізнавшись про рішення сенату, президент Рузвелт, що перебуває тепер у своїй палаті в Гайд Парку, Нью Йорк, не захотів дати газетарам ніяких коментарів і виїхав ловити пеструги.

ЗРІСТ КАМПАНИ ЗА ТРЕТІЙ ВИБІР РУЗВЕЛТА.

ВАШИНГТОН. — Провідники стейтових організацій Демократичної Партії доносять начальному зорянові партії, що з усіх можливих кандидатів на номінацію Демократичної Партії на уряд президента Злучених Держав найбільше популярності має все ще президент Рузвелт.

З огляду на те, що Рузвелт був вибраний президентом уже два рази, а потрібний вибір противників дотеперішньої традиції американської політики, заходи номінувати Рузвелта втретє створять небувалу політичну ситуацію.

МАТИНА ПОК. ГІУ ЛОНЗА ДАЛІ ПРАВИТЬ СТЕЙТОМ.

БЕТОН РУЖ (Луїзіана). — Серед атмосфери, вкритої тайною, скандалами й закладами фінансових зловитків, усунено скандалами Ричарда Ліча, а на його місце встановлено губернатором Ерла К. Лонга, брата докільного диктатора цього стейту, що згинув з руки політичного замаху.

Звідси пропав без сліду д-р Джеймс Монров Смит, котрого Гіу Лонг іменував був президентом стейтового університету. Смитові закидують, що він здеформував сто тисяч доларів університетських фондів.

СТЕЙТОВІ ГУБЕРНАТОРИ СВАРЯТЬСЯ ЗА ФЕДЕРАЛЬНУ ПОЛІТИКУ.

ОЛБАНІ (Нью Йорк). — На конференції губернаторів стейтів виступив Болдвин, республіканський губернатор стейту Конетикот, з гострою критикою політики федерального уряду, головню видаткою на допомогу роботи. Болдвин говорив, що далі приміювання засади надавання робіт урядом мусить довести остаточно до якоїсь форми колективізму в Америці, себто фашизму, соціалізму або комунізму.

Заява Болдвина викликала завзятий спротив з боку інших губернаторів, головню тих, що були вибрані як кандидати на президентство.

КОЛЬОНІЯ ЗАБИРАЄ СВОЙ ПРАПОР З ВИСТАВИ.

НЬО ЙОРК. — Південна Родезія усунула з Світової Вистави в Нью Йорку своє ймення й прапор, протестуючи проти неморальних вистав довкола свого експонату.

Представниці жінок з стейту Тенесі протестують до виставової корпорації проти того, що на виставі нема ні райби ні образи Андру Джексона, когось особа найбільше причетна до сучасних політичних спорів. Жінки почали рух за „привернення Анді Джексона на виставу“.

ПЯТЬ ДЕРЖАВ ЛЕЧАТЬСЯ ДОПОМОГОЮ ПЕРЛЕТОВ ОКАНУ.

НЬО ЙОРК. — Пять європейських держав заявили готовність віддати свої радіо станції на допомогу для американського летичного підприємства, що збирає за допомогою постійної комунікації повітрям між Америкою й Європою.

СТАВЛЯТЬ ПІД СУД ЗА НАПАД НА ГАЗЕТАРЯ.

БОРЕНТАВН (Мериленд). — Айена й Коліна Монтгомері та Олександр Калверта мають поставити на суд за те, що вони напали на вашингтонського газетаря графа Ігора Касінія, заарештували його, роздягли, обмазали смолою й обвалали пір'ям. Суд установив кавцію на кожного з них на півтретя тисячі доларів.

Вони призналися, що за те напали на графа, що він написав у газетах, що батька Монтгомерів не запрошено на прийняття для англійської королівської пари.

ФАРЛІ ІДЕ ДО ПОЛЬЩИ.

ПОРТЛЕНД (Мейн). — Генеральний почтмайстер Джеймс Фарлі прийняв запрошення Антонія Прексел Віддела, американського амбасадора в Польщі, відвідати Польщу.

Фарлі виїжджає незадовго з Нью Йорку з своїми двома дочками.

ГЕБЕЛЬС У ДАНЦІГУ.

Німецький міністер пропаганди підчас відвіду в Данцігу приймає привітання жіночих організацій.

ЗАКИДАЮТЬ УРЯДОВІ ПІДБЕХТУВАННЯ СТРАЙКІВ.

Представники Торговельної Палати Злучених Держав закидали на переслухання перед сенатським комітетом для вивчення й праці у Вашингтоні, що „краєва рада для робітничих відносин“ часто підбурює робітників страйкувати.

ДО КАНАДИ НАПОЛИВАЄ ЧУЖЕ ЗОЛОТО.

До „Банку Канади“ в Отаві з Європи прибули ладунки золота вартості більше ніж сто мільйонів доларів. Що то за золото, знають тільки втаємничені урядові особи. Навіть послам урядів урядів відмовив усяких інформацій. Догадуються, що золото прийшло з Англії й Франції, а можливо, що й з інших європейських країн. Кажуть, що європейські держави прислали до Канади золото для продовження європейських урядів хотять за здепоноване у Канаді золото купувати воєнні матеріали в Америці.

ОТ НАГОРОДА!

Недавні у Келпери (Канада) 18-літній хлопчик Гарі Форестер знайшов був одну тисячу й п'ятсот тридцять шість дол., а що мав почуття чести, то звернув їх тому, хто їх згубив. І от власник знайдених грошей відрахував точно тридцять п'ять центів і дав хлопцеві, мабуть за кошт їзди до нього автом... От нагорода!

ВОГНЕТРЕВАЛА ФАРБА.

Хемічний промисел Англії може похвалитися неабияким винаходом: вогнетриваючою фарбою. Ця фарба дає змогу зберегти дерев'яні будинки перед пожежами від летючих бомб. Минулого місяця відбулася в Лондоні проба з новим винаходом. З тією метою дах дерев'яного будинку потягнули вогнетриваючою фарбою і поклали на ній запальну бомбу, що вибухла на даху. Дах сповили густі клуби диму. Присутні сподівалися, що з даху йому не залишиться ні сліду. Дом не залишився з даху. Дом не залишився з даху. Дом не залишився з даху.

НЕЩАСЛИВИ ВИПАДОК У МАЙНІ.

У копальні в Нітлі, Юта, завалявся тунель і захопив 8 майнерів. По 9 годинній праці тунель відкрито наново й побудовано всіх майнерів живими.

ПОЖЕЖІ В ЕДМОНТОНІ ПОКОЛИЛИ СПРИЧИННИКИ \$27,000 УТРАТИ.

Пожежі, що вибухли в Едмонтоні в дистрикті в днях 13. й 14. травня, спричинили 27,000 доларів утрати. В Едмонтоні вибухла пожежа з 13 на 14. травня вночі. У часі пожежі згоріло 3 стайні, а життя 2 перогонові коней, а життя 35 переогонових коней було загрожене. Один з загинулих коней мав вартувані 700 доларів. Також три пожарники потерпіли від диму, втративши приємність.

У Калмар, 10 миль на захід від Ледук, згоріли 4 домів. Спричинена шкода вносилась \$8,000 доларів. У селі заведено в Олівейр, що належить до місцевого дому для душевно хворих, згоріла дах; шкоди ще не обчислено.

АДВОКАТИ КРИТИКУЮТЬ СУДДІВ.

Комітет для помилування при Американській Адвокатській Палаті в Анаполіс, Мериленд, подав до публічного відомого свій рапорт, у котрому закидається суддям, що вони за надто часто видають присуди не на основі розкритих на розправі фактів, але на основі неоправданих здогадів.

РІШИЛИ ВИБОРИ ЛЬОСОМ.

Підчас виборів тростісів у Белпорті, Лонг Айленд, що відбулися минулого вівторка, дотеперішній достіс і його протикандидат достіс кожний по 196 голосів. Інші тростіси, котрих є п'ять, достісалися вирішувати справу льосом; у капелюх вложили 5 льосів з іменням одного кандидата, а 5 льосів з іменем його противника. Кожний з тростісів витягнув льос. Всі п'ять голосів упали на противника теперішнього урядника. Його проголошено вибраним.

ПРОФАНАЦІЯ ЦЕРКВИ СВ. П'ЯТИЦЬ У ЛЬВОВІ.

Вночі з четверга на п'ятницю, 5. м. м., невідомі злочинці вломилися ократоване вікно у захристі церкви св. П'ятниць, що лежить при рухливій вул. Жовківській у Львові, і достісалися крізь вікно до середини церкви. Злочинці кинулися в першу чергу на чаші, міркуючи, що вони золоті. На чашах є сліди від шкрябання, але відтисків пальців нема. Мабути злочинці працювали в рабавичках. Усі п'ять чаш злочинці поломали. Описали дісталися теж до кивота, звідки хидали добровільні жертви, і забрали мабути кілька золотих. З собою забрали теж два великі найновіші дивани і пляшку церковного вина.

Повідомлена поліція: відфотографувала все; поробила деякі дактильоскопійні відтиски, списала протокол і веде слідство.

Вірнішія церкві св. П'ятниць зогрілися боєм Уже в п'ятницю вранці вірні, які прийшли на ранішню службу Божию до Матері Божої, самочинно започаткували збірку, щоб хоч частинно покрити заповідні вандалами шкоди. Як довідуємось, о. А. Каптанюк повідомив про збещення церкви св. П'ятниць Митрополітний Ординаріат.

ВИКРАДА ЛІСТИ З ДОЛЯРАМИ.

Дня 4. м. м. львівська поліція першела особисту ревізію у поштового службовика 41-літнього Яна Курдибу з Пуштомит, який що дня доїжджав до Львова на головну пошту, де працював. Підчас ревізії поліція знайшла 42 нерозпечатані листи з Америке, що їх забрав Курдиба мабути в останній хвилині перед ревізією. Знайдені листи доручили адресатам. Поліція арештувала Курдибу за послідовного викрадання листів і відставила його до арешту.

ПОЛЬСЬКА ЧРЕЗВИЧАЙКА ПОШИРЮЄ ТЕРЕН ПРАЦІ

ЛЬВІВ. — Уже роблять вступні кроки, щоб позакривати до чиста всі українські читальні на українських землях під Польщею. Три польські агенти пробули до канцелярії матернього Товариства „Просвіти“ і зажадали в імені городського староства видання звітів, що їх понадали читальні й філії „Просвіти“ випроводили останніх трьох літ. Було це 13. червня у годині 11-тій передполуднем. За хвилину прибуло ще 6 агентів. Всі вони сиділи до години 6-тої вечором, а потім забрали з собою всі звіти.

ДАЛІ РОЗВ'ЯЗУЮТЬ...

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 134) подає, що львівське староство читальню „Просвіти“ в Запорож'ї. Причина: хтось у селі обкидав камінням Бленору Ленковську. Це малооб означати, що читальня не виховує добре сільської молоді. А жовківське староство заборонило заложити кружок „Сільського Господаря“ в Нагірцях і подало як причину відмови те, що в місцевості досі „згідливо співживають національності польської, руської й української“, а такий кружок міг би стати „загрозою для спокою й публічного порядку“, бо члени управи кружка „неприязно наставляють до польського й руського населення“.

ПІД ЗАМТОМ „УКРАЇНІЗУВАННЯ НАЗВИЩ“.

ЛЬВІВ. — „Діло“ (ч. 135) подає, що польський суд у Коломиї засудив о. Миколу Кейвана, пароха у Брунстурі, повіт-Косів, на 6 місяців арешту за приписування кари на 3 роки за „українізування назвищ“. Підсудний подав на свою оборону, що 1) родичі знімали про назвище згідно з правдою; 2) дотепер не було ніякого вироку згідно з правдою; 3) дотепер під канонічним послухом записували парохіян у метриках правдиво; вкінці 4) що попередні так само писали. Та ті аргументи не промовляли до львівського й справедливості польського суду.

КАЗАВ ПОПАЛИТИ УКРАЇНСЬКІ ПІДРУЧНИКИ.

УЖГОРОД. — Начальник школи давказ в Карпатській Україні, видавництва, що усі школи прилюдно спалили всі українські книжки й підручники. Подають, що багато громадян, що прикладали до цієї „културної екзекуції“, ревно приглаголи. Всюди тепер уживають грамафіти, ревно, що то її хотіла ввести в життя і чеська шкільна адміністрація.

ЗГАДУЄ ЗА СВОЮ І НАШУ НЕДОЛЮ.

ЩО В Румунії 700,000 болгарів, як „слож“ українське населення, не мають у парламенті ні одного представника, а 2 мільони мадярів мають 9 представників.

ВОЄННІ ПІДГОТОВИ.

ЛОНДОН. — Англія надіється можливості вибуху воєнної заверуки при кінці серпня. Ось і тому перенесено маневри фальоти з вересня на серпень. І будуть вони відбуватися на водах Північного моря.

ВАРШАВА. — Заряджено копання по більших містах схоронити проти летунських наїздів. Всі охоронні роботи мають бути виконані перед 1. серпня 6. р.

РИМ. — Заряджено будувати стратегічного шляху через Альбанію до границь Югославії й Греції. Дорога мусить бути викінчена до кінця серпня. Розпочато вже жнива, а до 1. серпня мусить уже бути по жнивах.

НЕ БУДЕ КРИЗИ, ХІБА...

БЕРЛІН. — Не буде ніякої міжнародної заверуки. На всякий випадок, кажуть німці, криза не буде залежати від Німеччини. Її може викликати тільки Польща за своїми приятиями.

НІМЕЧНИНА І СОВЕТИ.

БЕРЛІН. — Граф Шуленбург виїхав до Москви як німецький амбасадор, щоб приспішити заключення совєтсько-німецького торговельного договору.

НОВІ „ШКІДНИКИ“.

МОСКВА. — „Совєтська Україна“ заповідає новий процес проти „українських шкідників“ у Харкові, що довело до дугоубства знавців у харківській туберкулами й іншими хворобами 75% худоби.

НЕ ЗАДОВОЛЕНІ З АМЕРИКИ.

ВАРШАВА. — Польська Пресова Агенція подає, що папський нунцій Кортезі поїхав до Риму, щоб поінформувати папу про Польщу. Притому підкреслює, що в Злучених Державах існує завзята проти-польська пропаганда.

"СВОБОДА" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Платити наперед три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На шість місяців	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число в п'ятницю (з англійською часткою):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На шість місяців	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерсі Ситі і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На шість місяців	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА Й ЕВРОПА

Відома американська журналістка, Анна О'Гер Меккормик, що недавно вернулася з подорожі по осередках політичної кризи в Європі, розглянулася вже по Америці й подає в "Нью Йорк Таймсі" свої враження про різниці між політикою європейських держав, з одного боку, і Злучених Держав, з другого.

Передовсім вона знаходить між ними багато подібностей. І в Америці й в Європі панують напружені настрої, які звичайно зв'язуються з війною. Навіть в Америці більше уваги звертається на питання міждержавної політики, ніж на питання внутрішньої політики Америки. Приймаючи це за факт, можна би сподіватися, що американці, в противенстві до європейців будуть зацікавлені в першу міру питанням Тихого океану, з якого "запіллям" зв'язані передовсім їх інтереси. Однак цього противенства Меккормик не бачить; і в цій справі американці погоджуються з європейцями, бо дивляться більше на небосклин Європи, ніж на небосклин Азії.

Різниця всетаки є, й то дуже поважна. Передовсім воєнне напруження в Америці значно слабше, ніж в Європі. Ця різниця складається трохи на різниці між напруженням людей на воєнній фронті й напруженням у запіллі. Приписати це можна очевидно передовсім великій віддалі Америки від Європи; фізичне віддалення мусить нас усіх робити менше зацікавленими.

Цього Європа не розуміє, й тому дивиться на американські заяви в справі війни як на нещирі або наївні. Як звісно, в цих заявах американський уряд правильно заявляється за мир. В тій цілі він робить різні пропозиції державам, щоб до війни не допустити й щоб довести до твердого залагодження спорів.

На думку Меккормик, американський уряд робить це все зовсім щиро й без ніякого лукавства. Він стоїть за мир і хоче його утвердити. Як він робить якийсь крок, що його проголошує потрібним для заведення миру, то він справді так на справу дивиться. Він задніх думок не має. Точка про мир це сутня точка його програми.

Такою важною є ця справа для американського уряду, що навіть в іншій справі дивиться він зпід кута цієї справи. Коли уряд, наприклад, добивається неутралястості закону, то не неутралястості він хоче, а хоче нею заставити агресивні держави піти на мирові переговори. Уряд дає до розуміння, що на випадок війни він виразно кине свої впливи по одному боці, щоб цією загрозою переконати агресивні держави, що їм буде небезпечно виходити до війни проти таких великих противників.

Президент Рузвельт (реасумує Меккормик) хоче запобігти війні. Але ніхто не знає, що буде, як війна прийде, однак він постійно повторяв, що буде старатися не пустити краю до війни.

Остап Шинкаренко.

МАДЯРСЬКИЙ НАПАД НА КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ

(Протокол зізнань).

Бій Січовиків з чехами в Хусті.
— Полон у Великій Бочкові.
— Звірства мадярів над полоненими Січовиками.

(Протокол, списаний 14. квітня 1939 р. в Братиславі з п. Сидором Данилом, героєм Січовиків, котрий вернувся з мадярського полону з Великого Бичкова. Свідок: О. Шинкаренко, упринципі школи в Руським, на Прикарпатті).

В головній команді Січі при вулиці Румунській у Хусті мали ми вночі з 13. на 14. березня 1939 строго поготовля. В годині 2 над ранком прийшов наказ від п. прем'єра д-ра Августина Волошина забрати зброю з владної будови. Коли наш відділ у силі 100 людей під проводом четаря Шуки приблизив до владної будови, затаракотів звідтам скоростріл. Ми відповіли вогнем з револьверів та автоматичних пістолів і увірвалися до владної будови. З нашої сторони вийшов один гуцул, О-

лекса Луцуляк, з чеської один жандарм. Ми вернулись до касарень і зараз почали роздавати зброю та готовитись до оборони. Коло години п'ятої почався зміцнений рух з чеської сторони. Наша розвідка доносила, що зв'язок з кошем за головним дворцем є перерваний; далше, що чехи забирають важні об'єкти в місті, що на четаря Кріса стріляли з пошти три цивілі, а вкінці, що оточують Січову гостиницю. На ті відомості вислано наші відділи на місто. Відділ під проводом вістна Малимукі-Мельника пішов на поміч Січовій гостиниці. Також відділ під проводом поручника Таційця.

На нас у Січовій команді напали перші панцирники, котрі, надіхавши, дали вогонь по сторожі та вікнах. Та ми стояли вже на позиціях, котрі були забарикадовані, головні пачками з одежою, що нам їх прислали як допомогу з Аме-

Нема подій - перед подіями

(Від власного кореспондента "Свободи").

Прага, середина червня 1939 р.

Що у вас в Америці роблять з фальшивими пророками? Бють і викидають? То бийте, але не викидайте.

Не викидайте — бо політика не астрономія, а радше наука відгадування погоди. Це в астрономії можна все вчислити наперед, коли зявиться та чи інша комета, коли буде затемнення сонця чи місяця, й дійсно все так і станеться, як було вчислено. Сучасне відгадування погоди також ґрунтується на наукових даних — на записках, спостереженнях, місцевих звітах, а проте як часто трапляється, що радіо пророкує на неділю соняшну погоду, а в дійсності перипити його як із вітра. Або заповідається "похмурно", "непевно", ви берте парасольку й дощовий плащ, а сонце пражить як навіжене, й ви пів царства віддалиб тому, щоб відніс вам парасольку й дощовий плащ додому.

Так воно є і в політиці. Відгадування найближчого розвитку політичних подій нині також є наукою, але наукою це досить niepewno й невизначено. Такою вона мабуть залишиться ще довго, бо вона залежить не тільки від вічних і незмінних законів природи, як астрономія, а ще від багатьох випадкових обставин, що їх неможливо наперед обчислити. Політик, як відгадувач погоди, обраховує записки, спостереження, звіти — й на цій підставі складає своє пророчтво, свій плян. Але раптом обертається круто вітер, на обрії несподівано з'являються спізнені ледові гори (як під час подорожі англійського короля до Канади), якесь хитроумно вигадана політична комбінація не здійснюється або перехрещується — й усі обрахунки летять шкереберть. Королівський корабель спізнюється на два дні, а німецький "Гайль Май" спізнюється — на як довго?...

Тому й кажу: бийте — але не викидайте.

Німецький "Гайль Май", про який я писав передше, був розрахований з математичною точністю. Німецьчина кинула на польські границі 1,200,000 війська, Польща стягнула до німецьких границь майже ціле своє регулярне військо й ще кілька річників резерви, мобілізація була проголошена в Голандії, Болгарії, Югославії, Греції, Туреччині, Румунії, Франції, Італії. Від часів світо-

вої війни Європа ще не бачила стільки людей у зброї, як у минулім травні. Та коли з цієї великої хмари вийшов малий дощ, то це не вина політичних пророків. Вони калькулювали вірно, але прийшли несподівані обставини, політичний вітер раптом повів з іншого боку, й добрі люди можуть собі похихикувати: знов, мовляти, осоромилися наші славнозвісні політичні пророки! Ха-ха!

Що так раптово змінило політичну ситуацію, це, як відомо, рішуча постава Англії проти німецьких аспірацій на південний схід й на схід Європи. Вже в своїй великій промові з 28. квітня Гітлер виразно зазначив, що йому залежить виключно на Англії й що це єдина сила, з якою він рахується. Отже ця рішальна сила обернулася круто проти Німеччини: Англія забезпечила Польщі та Румунії їх недоторальність, Англія завела в себе обов'язкову військову службу, Англія випрягла Німеччині її дотеперішню вірну союзницю Туреччину, Англія заходила утешувати Росію до відновлення колишнього потрійного союзу. Такі "ледові гори" мусили хоч який корабель спонукати до обережної плавби й привести кінець-кінцем до спізнання.

Але німецьке прислів'я каже: що відложено — те ще не перекреслено. Між іншим, така перерва в німецькій акції сталась і в минулім році й також після засягу Англії. Також у минулім році Німеччина була призначила свій похід проти Чехословаччини на день 21. травня (унд ім Май — комт ді Чехословака!), але про це довідалась англійська розвідка служба, повідомила Прагу й спонукала її проголосити частинну мобілізацію. Німецький похід тоді був затримався — але три місяці пізніше німці розпарцували Чехословаччину, а десять місяців пізніше вони були в Празі. Що відложено — те ще не перекреслено. Так треба розуміти й теперішню ситуацію.

Цим разом на черзі стоїть Польща. Положення тепер майже таке саме, як у літі минуло року під час конфлікту з Чехословаччиною. Тоді Німеччина мала претенсію до судетських земель, населених сучасно німцями; тепер вона має претенсію до чисто-німецького Данцігу. Тоді Чехословаччина поклялася на те, що вона без Судетів існувати не може, бо там лежать її ву-

гальні копальні, ліси, джерела електричної сили; нині Польща поклялась на те, що вона без Данцігу існувати не може, бо це її єдиний вихід до моря. Тоді німецькі громадяни свідомо приносили себе в жертву, щоб викликати збройний конфлікт між Німеччиною та Чехословаччиною (вбивство двох німців коло Хебу); нині вони свідомо йдуть на смерть, щоб викликати сутичку між Німеччиною та Польщею (вбивство німця в Кальтгофі коло Данцігу). Тоді стояло на границях війсьсько проти війська; нині маємо те саме, тільки в більшому розсягу.

Тепер хай себе ласкавий читач спитає: Чи може таке положення втриматись? Чи можуть дві великі держави довго жити в такому напруженні? Чи може Європа довго витримати таке напруження? Хто скаже, що і з цієї великої хмари може бути малий дощ, той належить до щасливих пород оптимістів; тут у нас у кожному разі таких оптимістів мало. Загальна думка тут така, що нинішня тиша віщує бурю. Нема подій — перед подіями.

А коли стоїмо перед подіями, то мусимо себе на честь і сумління спитати: чи ми готові?

Нема сумніву, що нова хвиля історичних подій на схід Європи знов поставить на чергу проблему України, й то в далеко ширшому розсягу, ніж досі. Оживе знову питання Карпатської України, далеко ще не поховане, приїде на чергу питання українських земель польської займанщини, не виключено також, що вирине питання українських земель московської займанщини. Українська проблема мусить знов ожити вже з причин географічних: події відбуватимуться у великій частині на українських просторах, на синах української людности. Як становить це заняття ці людності до тих подій? Кого воно має підтримувати й кого поборювати? Кого витати як переможця й чию поразку оплакувати?

Участь еміграції у вирішенні цих питань може бути дуже велика, ба навіть рішальна. Народи, що мають безперервну державну традицію, вирішують такі питання вдома, на своїй землі. Але народи, що такої традиції не мають, народи, які мусять свою державну традицію шойно відновити або створити, так би мовити, "з нічого", вирішують такі питання на чужині. Так була створена чехословацька

держава не в Празі, а у Вашингтоні. Лондоні та Парижі. Так у великій мірі була створена й нинішня Польща, а до певної міри і Югославія. Так буде вирішуватись і українське питання не в Ужгороді, Львові чи Києві, а у Вашингтоні, Лондоні, Берліні й Парижі. Це накладає на еміграцію цих держав та осередків величезні завдання, а тому й мусимо кожного дня й кожної хвилини себе питати:

Чи ми готові?

Тут, очевидно, не місце розводитись над тим, кому, що та як треба робити. Треба й можна лише кликати:

Не спати! Не піддаватись омані видимого спокою, що настав у розвитку подій! Готуватись і працювати цілою силою! Те, що нині переживаємо, не є кінцем, а лише перервою, може навіть дуже короткою. Двічі вже Україну "окрадену збудили". Треба, щоб це не сталося утретє.

М. Сивошапка.

ПОКАЗ УКРАЇНСЬКИХ ТАНЦІВ У ПАРИЖІ

В останніх двох тижнях українці знову мали нагоду показати перед французами свої чудові народні танці. В п'ятницю, 20. травня, заряд "Сальону 1939 французьких малярів і різьбарів" влаштував виступ різних національних груп з народними танцями й співами. Перед дуже добірною й мистецьки дуже вишкolenу публікою, що прийшла подивляти виставу творів найкращих сучасних французьких малярів і різьбарів у славному щорічному "Сальоні" (у салі величезного виставового палацу коло площі Конкорд) виступили з піснями й танцями групи з різних областей Франції, як Овернь, Брес, Корсика, Альзасія, Нормандія, а далі чужонаціональні групи: вірмени, мадяри, шведи й українці. Не треба й казати, що всі признали, що наші танці виконані групою п. Стефурчаніна, були найкращі й найліпше виконані. Виступ українських дівчат і хлопців викликав справжній подив і очарована публіка, після свідомої уважної тиші, повитала наших заступників бурєю щирих оплесків; а коли виступи покінчилися, всі говорили лише про наші танці. Президент товариства малярів і різьбарів та президент товариства французького народного мистецтва

зараз прийшли до української групи, щиро дякували їй та хвалили.

Зновуж у неділю, 4. червня, в мерії шостої ділянки Парижу відбулося велике свято й різні забави в користь шкіл цієї ділянки. І тут українці до своїх строїв й із своїми танцями найкраще подобалися. Згадатиб, що мадяри хотіли скористати з досвіду й змалювали кілька українських танкових кроків для своїх мадярських танців, думаючи, що тоді мадярські танці вийдуть найкраще. Та вийшло не так. Вони наших кроків наслідувати не зуміли, поплуталися, і замість того, щоб пишатися чужим, українським пір'ям, загугляли гірше, ніж передше. Хіба могли дорівняти українцям шведські студентки й студенти, що також дуже вміло танцювали свої народні танці. Але всетаки українцями найбільш захопилася публіка. Присутній заступник міністерства освіти та мер шостої ділянки Парижу довго говорили з нашими танцюристами, питали їх про українську справу, а коли пізніше всі групи виступали ще раз, то багато глядачів, між ними й мер, прийшли лише, щоб подивитися ще раз на український виступ. — ("Українське Слово", Париж).

БІЙТЕСЯ НЕПРАВДИ!

Ньюйорський "Нови Свят" веде "мобілізацію американської Польонії", щоб добре інформувати американську пресу й американське громадянство про Польщу. Як видно, найбільше залякані американське-польські шовіністи "у країнської пропаганди" в Америці. Це її вони бояться й проти неї "мобілізують" американських поляків. Лякають їх о. Кагліном, що то ніби став тепер "речником і оборонцем українців". А далі лякають поляків ще й "фондами з Берліну", що то їх ніби то дістали американські українці й при їх допомозі розпочали протипольську пропаганду.

Ми, українці, не діти. Ми добре здаємо собі справу з того, що Польща знайшлася знову до певної міри в шаленому положенні. Як дали й незалежність по світовій війні, так тепер знову зголосилися великі держави, як Англія й Франція, і зобов'язались боронити ненарушеність границь Польщі. Вже сама така міжнародна ситуація доводить до того, що всюди проливають слози над Польщею. От тому ніде, в ніякій американській газеті нема тепер ні словечка згадки про ті злочинства, що діються на українських землях. Ніхто не хоче про це писати. Ніхто про це не згадує. А чейже це коштує мук і крові мільйонів українців під Польщею. Отже чомуж так лякається польська газета "української пропаганди"? І що може зробити в Америці якась пропаганда з Берліну, якби навіть була? І пощо полякам якийсь спеціальний польської пропаганди, коли і без цього всі боронять Польщу?

Це все поляки знають. Та проте вони дійсно залякані. І мають чого лякатись. Бо добре знають, що Польща живе неправдою, що це вона тягне за демократії усяку можливу поміч, а сама у себе нищить демократію. Та вічно так не буде. Все те згодом вийде наверх. І може навіть дуже скоро переконаються демократії про те, що шкода числити на Польщу, бо вона гнила у своїй середині.

І не української пропаганди треба боятись полякам в Америці, а того варварства, яке є на українських землях під Польщею. Того повинні американські поляки стидатися і звідси впливати на Польщу, щоб вона змінила свій режим, щоб їм не робила стиду в Америці. Бо правда вийде наверх. За те подобають також і українці в Америці. А до цього так тепер знову зголосилися великі держави, як Англія й Франція, і зобов'язались боронити ненарушеність границь Польщі. Вже сама така міжнародна ситуація доводить до того, що всюди проливають слози над Польщею. От тому ніде, в ніякій американській газеті нема тепер ні словечка згадки про ті злочинства, що діються на українських землях. Ніхто не хоче про це писати. Ніхто про це не згадує. А чейже це коштує мук і крові мільйонів українців під Польщею. Отже чомуж так лякається польська газета "української пропаганди"? І що може зробити в Америці якась пропаганда з Берліну, якби навіть була? І пощо полякам якийсь спеціальний польської пропаганди, коли і без цього всі боронять Польщу?

Знають своїх.

Кельнер підбігає до віконця кухні і замовляє:

— Два гарні голубці для пана радника!

На це господар сіпає його за рукав і каже:

— Нащо замовляєш аж два? Він такий п'яний, що як йому положиш один, то він і так два буде бачити.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

(Дальше буде).

Від головної управи Українського Золотого Хреста

Головна управа У.З.Х. вислала до всіх відділів об'єднань, у яких припадає, що всі відділи повинні вислати делегати на 9-тий зїзд ОДВУ і 3-тій зїзд У.З.Х., який відбувається в дні 1-го 2-го 3-го і 4-го липня цього року в Нью-Йорку, Н. Дж.

Як у попередніх роках, так і тепер представники жіноцтва, зорганізованого в рядах У.З.Х., зідуться з цілої Америки, щоб здати звіти з діяльності своїх відділів, вислухати звітів урядників головної управи, скласти план роботи на наступний рік, а також висловити свої пропозиції до розвитку нашої організації.

Будемо порушувати деякі із таких питань, які є обговорюваними звичайно на кожній зїзді; а то: в який спосіб збільшити нашу організацію, її відділи та членство, в який спосіб приєднати тут роджену молоді, дівчат, до нашої організації, який зміст надати праці тої молоді та в який спосіб зацікавити її краще цілями і завданнями Українського Золотого Хреста.

Справа зєднання молоді не легка. Тут треба вживати великого такту, вирозуміння та згладивного відношення одні до одних. Тому, коли ми зїдемося на зїзд, нам треба дискутувати і розбирати справи в першій мірі своєї організації, а опісля також загально громадські і національні справи, не нападаючи притім на якусь іншу організацію, чи її провід, як це практикується на зїздах деяких інших організацій.

Наша нація переживає надзвичайно тяжкі дні. В таких тяжких днях ми мусимо опиратися своєю діяльністю та працею на взаємній прихильності та спільній допомозі організацій, а не на ворожнечі, ненависті та невизнанні праці інших.

Наш жіночий рух в Америці не сягає ще так далеко. За той короткий час, що жіноцтво почало організуватися, воно не могло ще розвинути свій слід своїх сил та охотити найширші кола нашого жіноцтва. Тому перед нами ще широке поле до ділання. Це можна також у вільній Америці обмежувати праці жіноцтва та пристосовувати її до рами тільки одної організації, бо, мовляв, друга зараз потерпить на тім. Бо зріст організації майже завжди залежить від ідеї, яку та організація пропонує, та від проводу, який та організація має.

Наша організація має ідею, виразним світоглядом і напрямком та змістом проведеною може бути певною, що її членки будуть держатись тої ідеї і того проводу.

А коли мова про ціль та мету У.З.Х., то вона не є вузькою, чи партійною. Вона є ясною, вона обнімає загальний інтерес цілої нації. Ту ціль видно не на самих словах, але на ділах. От візьмим хочби під увагу останній рік діяльності У.З.Х.

В цьому році звернули ми увагу не тільки на збільшення членства та відділів, але головну увагу ми звернули на те, щоб відділи виказали якнайбільші успіхи в своїй праці. А успіхи були значні. Попри вштовпування свят, концертів, днів жінки, відчитів і рефератів жіноцтво доложило багато трудов, щоби допомогти визвольній справі Карпатської України та визвольним змаганням усього народу.

Започаткували ми і зібрати близько 150 великих паків у брання, ваги 56,000 фунтів, для вбогого населення Карпатської України. За збиранням і висилкою треба було доложити чимало трудов і часу. Зібрали ми і вислали \$6,598 на

ріжні народні цілі, як: політичні в'язні, Карпатська Україна, визвольна боротьба і т. п.

А ідея наша також ясна. Бо наша ідея, це ідея українського націоналізму, це ідея, яка гомить посвяти, героїстство та всецілу відданість українській справі, це ідея, яка ставить понад усе тільки добро цілої нації.

Що тільки така ідея є доцільна для кожної нації, на цю ми маємо приклади.

Ось такими ідеями треба нам не тільки самим перенестися, але також впоювати їх у молоді покоління.

Бо виховання, яке кладе натиск і увагу на матеріальні сторони життя, на його вигоди, на його забезпечення під кожним оглядом, на довшу мету не заподіє нічого доброго для нації.

На те дає нам найкращий приклад жіноцтво Чехії. Воно було зразково зорганізоване. Історія їх жіночого руху сягає вже більше як 100 років. За той час чеське жіноцтво створило сильні організації, які витискали свій глибокий вплив на хід подій чеського народу. Та в тому самому часі те жіноцтво, звертаючи увагу на добробут та матеріальне забезпечення своїх дітей, забувало про далеко важніші життєві цінності.

Воно не виціпило в серця і душі своїх дітей героїчного духа посвяти та жертвенності. І коли їх вітчизна знайшлася в небезпечі, то тоді вийшли на верш злі сторони отього матеріалістичного виховання молоді. Бо молоді не пішла в бій, от так як пішли сини Карпатської України, хоч і не мали надії, що вони цей бій можуть виграти. Цей приклад чеського жіноцтва треба нам мати на увазі.

На зїзді маймо на увазі тільки те, що положення нашого поневоленого народу є таке важке, що воно повинно нас обєднати до великої праці в цілі обєкшення цього положення. Тому ми не сміємо витрачувати свого часу і енергії на спори, на ширення ненависти та непорозуміння.

Ідмо на зїзд з розумними планами праці набудуче, а вертаймося з піднесеним духом та вірою і готовістю виконати ці плани своїми власними силами.

Щодо програми зїзду У.З.Х., зазначу, що делегати відділів У.З.Х. беруть участь у загальному зїзді ОДВУ 4 дні. Крім цього відбудуться окремі наради делегаток У.З.Х. в суботу, 1. липня, від 6-тої до 10-тої год. ввечером, і в понеділок, 3. го липня, від год. 9-тої до 12-тої вполудне.

На окремих нарадах будуть звіти членки головної управи, дискусія над звітами, рефератами, планами праці набудуче та вибір управи. На нарадах під час цього зїзду можуть бути присутні і членки У.З.Х.

Стефанія Галичин,
голова У.З.Х. ОДВУ.

МАНТРА ЙОГА.

Є в Індії та така наука, яка вчить, як впливає на людину молитва, повторювання золотих думок великих людей і спів та музика. Така наука називається Мантра Йога. А вчить Мантра Йога, що коли людина молиться, то передовсім успокоює себе молитвою, проганяє з голови неспокійні думки, успокоює та поглиблює своє розуміння життя. Успокоюють та поглиблюють нас і часто повторені золоті думки мудрих людей. Розворажує нас та величаво настроює і лагідний та приємний спів або музика.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ОДНО ВАЖНЕ 20-ЛІТТЯ.

Час скоро минає і не вертається. Та лишаються по ньому документи. Це писане та друковане слово. Ось передо мною всі річники незрівняного дитячого журналіста „Світ Дитини” й інші його видання. Перейшов він тернисту дорогу, але завдяки витривалості і завзятості його видавця, п. М. Таранька, таки удержався. І от уже 20 літ служить українській дитворі, збагачує її знання та насолоджує її ніжні душі всякими казковими оповіданнями, віршами та малюнками, за якими дівтора стежить з великим зацікавленням. Насуваються мені ріжні спомини з тих часів, коли я перебувала в наших зелених горах Карпат.

Як діти вижидали і як залюбки читали „Світик”, це звісно лише тому, хто дійсно розуміє і відчуває дитячу душу. Та брак грошей серед нашого сільського населення все стає на перешкоді. Є в нас таланти, люди спосібні до всякого діла. Та фінансові недовідання і всякі інші перешкоди, як конфіскація, заборона і т. п., підкопують наші видавництва. А вже найгірше це мала кількість передплатників. Тому видавництво не може бути дешеве. До розвитку видавництва у краю може дуже багато причинитися наше громадянство, що живе по цім боці океану, бо на тутешні відносини, то передплата за краєві журнали дуже дешева.

20 літ тяжкої праці і немало труднощів перебороло видавництво „Світ Дитини”. Тому доложім трошки трудов і охоти та допоможим дальшому існуванню цього, такого корисного видавництва для всього українського народу.

Може декому і не звісно, що це видавництво в 1923 р. було почало видавати чудовий журнал для старшої молоді „Молода Україна”. Якою дорогою перлиною зявився він серед молоді! А скільки знання набирали з нього, знають лише ті, що його докладно читали. Та не довго прийшлося любовуватись тим дорогим здобутком, бо вже в 1926 р. перестав журнал виходити і більше не появився. А шкода, дуже шкода, бо у видавничстві того журналу працювали найкращі наші історики, педагоги і мистці.

Ще належить згадати і про „Діточу Бібліотеку”, що виходить раз на місяць у формі малих книжечок, дуже цікавих змістом і з гарними ілюстраціями. Крім того видавництво „Світ Дитини” за час свого існування видало масу дешевих більших і менших книжечок, що являються дорогим кормом для душі української дитини. Їх не повинно бракувати у ніякій шкільній, парохіальній чи іншій українській бібліотеці.

З нагоди 20-ліття існування

бажаю видавництву „Світ Дитини” і всім його співробітникам якнайкращих успіхів у такій видатній та культурній праці. А мої доні відмовляють собі через літо по кілька разів „айскрім-кон” і висилають через „Обєднання” свою маленьку жертву \$1 на передплату „Світлика” для бідних дітей у краю.

Анастасія Сімків-Кочан,
Джойлет, Іл.

На вічну ганьбу Польщі

П. Гаррі Іванюк з Йоркстону, Саск., одержав із села Ріпліна, повіт Томашів, на Холмщині, листа з описом знущань поляків над українцями того села і околиць. Зміст листа прямо витискає слюзи в очах. Автор листа навіть не підписався під ним, бо боявся переслідувань зі сторони польської поліції. Між іншим у тім листі читаємо:

„У нас настали гірші часи, як були за татар. Нам не дають померлих ховати на своїм цвинтарі, а кажуть везти тіла аж на третє село, яке віддалене від Ріпліна десять англійських миль. Недавно вмер у нас Грицько Зеленка. Його поховали в Ріпліні на своїм цвинтарі. Зараз на другий день прийшла поліція і всіх, котрі були присутні на похороні, забрали на постерунок. Там з ними робили, що самі хотіли. За деякий час померли дві жінки. Їх уже завезли там, де польська влада каже. Трохи пізніше помер один мужичина. Тоді самі жінки пішли і викопали гріб і так поховали.

„На українські села нападають польські бандити, забирають машини, і керати та іншу рільничу машинерію. На Великдень то забрали паски, що наші люди мали святити на Великодні Свята. Українцям відгрозуються, що їх виріжуть, а польська влада і поліція дивляться крізь пальці і сміються з того.

„На Великдень до церкви ніхто не ходив, бо боялися, що по дорозі на них нападуть польські бандити і нікого не помилують. Найближча православна церква є віддалена 10 миль від Ріпліна. Поліція силою людей іти до польського костела, а коли хто не хоче йти, у тоо-бють вікна. Нарідstone і чекає від Бога помочи.

„Нашу церкву розібрали. Матеріал з церкви завезли до гмінного уряду на третє село. Трохи дерева з церкви залишили на паливо коло школи. Чого витель не спалив, то валяється по дорозі. Цеглу, що творила підмурівку під церквою, поскидали серед села, де було болото на дорозі коло керниці. Останки дерева солтис спалив на цвинтарі. Нашу церкву розібрали 1-го червня, 1938 р. В неділю передтим іще була Служба Божа. Люди плакали цілий день. Церкву розібрали в присутності вігта, солтиса, поліції і війська. Роз-

бірали самі найгірші і найпоганіші люди, переважно мазури, що зайшли по війні на нашу землю. Тим, що розбирали церкву, уряд платив по десять злотих на день, тоді, коли на фільварку платили тільки одного злотого. Ті, що розбирали церкву, ходили „на роботу” цілий тиждень і цілий той час насміхалися з нас. Скільки пролило сліз за той час, від червня 1938 р., то з того повстала річка. Нині в дні радості і веселості, коли Христос воскрес, ми всі плачемо. Я завидую тобі, що ти втік з проклятої Польщі, бо не бачиш, що лашня творить на нашій Холмщині”.

ПИТАННЯ І ВІДПОВІДІ

Питання: Я вибрав перші американські папери 1913 року, але тому, що я не хотів служити при війську в часі світової війни, я їх звернув. Як миг би я тепер стати американським громадянином?

Відповідь: Ніхт. 1918 року в конгресі Злучених Держав прийнято закон, на підставі якого кожний перебуваючий в Америці чужинець, що приїхав сюди з нейтрального в часі світової війни краю і відтягнув або скасував перші американські папери лише тому, щоб не служити при війську в той час, ніколи не може стати громадянином Злучених Держав. З важніших європейських країв участі у світовій війні не брали: Норвегія, Швеція, Данія, Голандія і Швейцарія.

Питання: Я вибрав перші папери ще 1913 року, але не робив подання на другі папери. В часі світової війни, як чужинець, я відказався від служби в армії. Чи важні ще мої папери? Чи можу я тепер без перепон стати американським громадянином?

Відповідь: Перші папери є важні лише сім років, а що ви вибрали їх 1913 року, то вони втрачають вартість іще 1920 року.

Щодо другого питання, то справа представляється так: американські суди, що мають право натуралізувати чужинців, упродовж кількох літ після світової війни відмовлялися давати громадянські папери тим чужинцям, котрі відказувалися служити при війську в часі світової війни, але тепер такі випадки рідко трапляються. Радимо вам іще раз вибрати перші папери. Щодо формальностей, то робить так, як ви робили попередньо.

Питання: Кількамазять літ тому я приїхав нелегально до Злучених Держав. Тут я одружився з американкою і залягував, доставши американську візу в Канаді на підставі преференційної квоти. Мені сказали, що я миг би дістати американське громадянство після трьох років по легалізації і що я не потребував вибирати перших паперів. Щоб не втратити праці, я мушу ді-

ДО СТАРОГО КРАЮ

ідете скоро в приємно нашими популярними паровими кораблями:

BREMEN • **COLUMBUS** • **HAMBURG**
NEW YORK • **DEUTSCHLAND**
HANSA • **DEUTSCHLAND**

Спеціальні поїзди заїжджають зовід кораблів „Бремен” і „Еуропа”, в Бременгофені, та гарантують вигідну подорож до всіх головних міст у старому краю.

Також знамениті залізничні поїзди з Бремена й Гамбурга.

Ми вам поможемо дістати гостинні й імїграційні візи для ваших європейських своїхів.
Дайте своїм креслим в Європі відвідати вас в Америці.

ЗНИЖЕНІ ЦІНИ НА ПОДРОЖ ОКЕАНОМ.
В ОБА БОКИ.
Туристичною й Третьою Класою важко на літні й осінні виїзди до Європи й з поворотом.
Побут обмежений до чотирьох тижнів.

Більших інформацій дасть вам місцевий агент або

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
NEW YORK.
57 BROADWAY.

В СУБОТУ

217 E. 6th St. NEW YORK

1. Липня 1939

ВІДКРИТТЯ

РЕСТОРАНУ-ГОСТИННИЦІ

В Домі Карпатія (давніше Український Народний Дім).
217 ІСТ 6. ВУЛИЦЯ, НЬО ЙОРК.

Кухня відтворена від ранку; ввечір у годині 8. ріжнородна програма на сцені у великій салі. Після програми роздача несподіванок. Вступ на програму вільний.

В. Лазута, С. Демидчук, управителі. 148, 51

статі перші папери. Як можу дістати?

Відповідь: Можете це зробити без ніяких труднощів, виповняючи формуляр число А-2213. Це проста формальність, яку виконує кожна людина, що хоче стати громадянином Злучених Держав. Однак радимо Вам довідатися, чи зможете у своїй натуралізаційній окрузі дістати другі папери за три роки. В деяких округах вимагають не три, але п'ять літ побуту після легалізації, як що апікант подається на громадянство звичайною дорогою, а не як муж (або дружина) американського громадянина.

Питання: Мій батько став американським громадянином, як мені було десять літ життя. 1920 року я віддалася за американського громадянина, але два роки пізніше я розвелася з ним. 1931 року я знову виїхала заміж, але цим разом за чужинця. Чи я є американською громадянкою? Як що я втратила своє громадянство, то в який спосіб можу його назад дістати?

Відповідь: Ви громадянських прав не втратили. Від 22 вересня 1922 року американка не втрачає громадянства, віддаючись за чужинця. Якщо бажаєте, то за оплатою п'ять доларів Іміграційне і Натуралізаційне Бюро видасть вам сертифікат посередньо набутого громадянства.

Питання: 1927 року я віддалася за натуралізованого громадянина Злучених Держав. Цього року хочу їхати до Європи. Чи можу дістати американський паспорт?

Відповідь: Не можете. Дістаньте дозвіл на поворот. В той цілі внесіть апікацію щонайменше шість місяців перед плянованим відїздом. Якщо ви прибули до Америки після 1. липня 1924 року, або як маєте реєстраційну карту, видану на

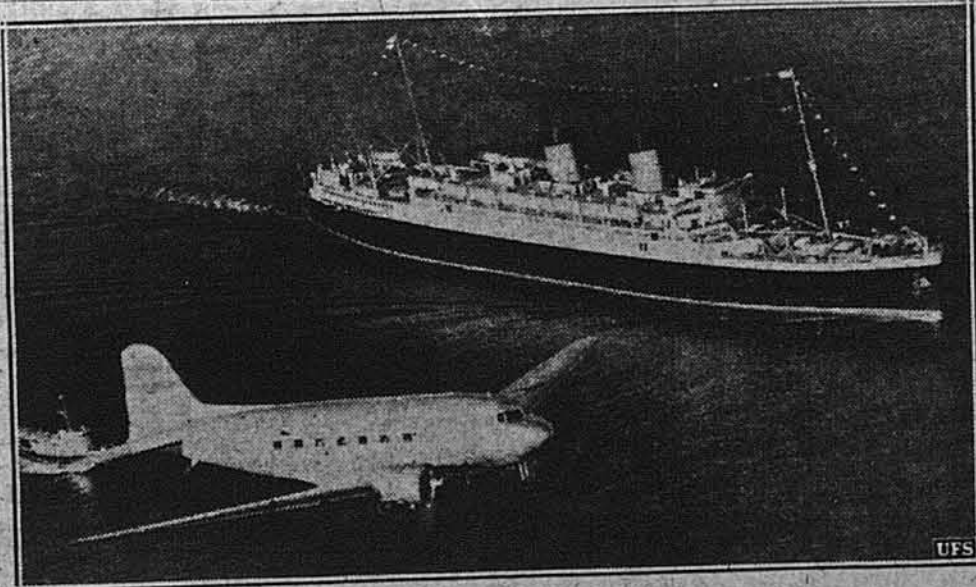
основі акту з 2. березня 1929 року, або як ви вже виїздили з Америки і вернулись на поворотний дозвіл, то можете ліслати свою апікацію до комісаря Іміграції і Натуралізації у Вашингтоні. В протинім разі мусите робити апікацію в найближчій Іміграційній і Натуралізаційній Бюрі особисто. Як не можете явитись особисто, то вишліть апікацію поштою разом з „афидевитом”, чому саме не можете особисто явитись. Враз з апікацією треба залучити дві фотографії і поштовий переказ, виписаний на комісаря Іміграції і Натуралізації.

ФЛІС.
FLIS, 222 Fourth Ave., New York.

ВИЇХАЛИ ДО СТАРОГО КРАЮ.

Через шифраторне Бюро Е. С. ВІТКОВСЬКОГО під ч. 130 Іст 7-ма вулиця в Нью Йорку виїхали до краю слідувачі особи: Текля Панек з донькою Зофією з Нью Йорку; Адела Мніх з Елізабету, Н. Дж.; Голора Сіпіль з Нью Йорку; Владислава Сігара з Мангасет, Н. Й.; Ангеліна Сікора з Плейфілда, Н. Дж.; Емілія Розденчик з Брукліна, Н. Й.; Осип Студинський з Нью Йорку; Зофія Данилик з донькою Марією з Рокі, Н. Дж.; Адам Зигель з Кліффілда, Н. Дж.; Адам Кімік з дочкою Юзефою з Авока, Па.; Анна Бит з Джумейки, Л. Ай.; Михайло Болк з Нью Йорку; Петро Лозанський з Джумейки, Н. Й.; Анна Шарончик з Карнері, Па.; Максим Голашук з Гільд, Н. Г.; і багато інших до всіх сторін Галичини, Великої України і т. д.

Отже, хто бажає виїхати до краю і мати все полагожденно як і в істатиним коштам, повинен завше звертатися до свого Коробельного бюро Е. С. ВІТКОВСЬКОГО в Нью Йорку. У всіх інших справах, як полагодження в краю справ маєтокних, вироблення ріжних контрактів, купна й продажу чи дарованих, або мислених грошей до краю, або як бажаєте засягнути доброї поради в американській чи краєній справі, не забувайте являтися до свого Бюро Е. С. ВІТКОВСЬКОГО, де отримаєте ретельну й справедливую пораду даром, а справу полагодиште найтійшим коштом. Бюро пана ВІТКОВСЬКОГО знаходиться під адресою: Е. S. WITKOVSKY, 130 E. 7th St. New York, N. Y. (Огол.)

Нову „королеву моря”, англійський корабель „Мавретанію” при візді до нью-йорського порту при нагоді першої подорожі з Ліверпулю вітає великий літак „Скай Чіф”, який щойно скінчив свій перелет понад американський континент з бережжя Тихого океану до Атлантики.

ПОДОБСЬКИЙ ПОСЛІД

Найбільше боявся я колись конокрадів. Нераз у темні, вітряні осінні вечори дивився я крізь заплакану шибку вікна на подвіря і вичаровував дитячою уявою грізних лиходіїв, що як тіні підкрадаються до стайні і виводять коней. Уява не потребувала дуже працювати: наслухався я багаторіжних оповідань про тих лицарів чужої стайні.

„А вони, вважаєш, вибрали стіну від городу і вкрали коні?“

„Кинули псові кусень смоли і псє заліпив собі зуби. А тоді переплизували штабу!“

„В лісі за Бородами, у Чорній Коршмі, знайшли під землею стайню, а в ній кілька пар коней“...

Знав я крім конокрадів ще курокрадів і хатніх злодіїв. Одні і другі рідко траплялись, одних і других не варт було властиво й називати злодіями. От звичайні злодюжки, що хотіли закурити чи випити, а не мали грошей.

Час до часу траплявся дуже рідкий випадок окрадення церкви. Це вже було щось таке мажоричне, що без огляду на величину шкоди мороз шов мені поза молоденьку шкіру, і волосся ставало дуба.

Церква. Святе місце. Ніч. Довкола цвинтар. Обличчя святих. Таємничі лампочки перед престолом. Одним словом: духи. А такий один з другим лізе крізь вікно і краде. Бррр! Поліція, суд — можуть не дістати його в руки, але там, у горі Той, що все бачить...

Минулися молоді літа, минулися й часи разом з літами. Чимраз більше і більше чути було про церковних злодіїв, але все зони викликували і викликають у мені почуття чогось дуже ганебного, вражіння дуже низького упадку людини.

А всетаки є ще щось нижче.

Вночі з четверга на п'ятницю закралася якісь бандити до старинної церкви св. П'ятниці у Львові і збезчестили її. Викинули Найсвятіші Дари, поламили чаші, погнули хрести, пиздирали, що далось, і все те столочили своїми брудними ногами, спогнали предмети спільного всім Бога. А щоб не було сумніву щодо їх відношення до святині, лишили такий слід по собі, якого не лишив би мій псє.

Прийшли рано вірні Богу помолитись і застали свою святиню знівечену і збезчещену не дикими, бездушними звірами, а людиною, що сотворена на образ і подобу Господа.

Як супроти цього виглядає

ПРИТУЛОВИЩЕ ДЛЯ ВТІКАЧІВ.

Жидівські втікачі з Німеччини, котрим не дозволено висісти на Кубі, дістали право висісти на беріг в Антверпії, в Бельгії.

Мій дитячий, а навіть і мій недавній погляд на злодіїв?

Вибачте, П. Т. Злодії, я на правду вас кривдив, коли так дуже эле про вас думав!

Конокради?

Поклонники небезпечної професії, що в темні ночі закрадалися до чужих стаєн. Гнала їх туди потреба грошей, а може — хто це знає — може й романтика, любов ризику і буйність характеру.

Хатні, кишеневі і т. п. хапуни?

Хто зна, може не мали що в губу вложити? А голод це найбільш безсердечний екскуртор, не хоче чекати!

Навіть ви, церковні злодії, вибачте.

Може не в одного малі діти просили хліба, може не в одного хора жінка дубіла з зимна. А може, може не один з вас бився потім у груди: „Боже, милостив будь мені грішному“! Хто то знає?!

На кожний спосіб усі це знаємо, що є ще багато, непомірно багато гірша порода людей.

Та, що безчестить святі місця. — („Діло“).

Галактіон Чіпка.

ТАЄМНИЦІ ЗМИСЛУ СМАКУ

У щоденному житті не здаємо собі ясно справи, як діє змисл смаку. Для смакуна добре приготований обід це вибаглива насолода, зложена з різних вражіннь і кожне з них таке різне, як барви веселки.

Нам видається, що спринчником цих різних смакових вражіннь є змисл смаку. Однак так воно не є, як про це повчає нас звичайний катар носа; тоді видається нам нагло, що найсмачніші страви не

дають нам приємності, вони видаються нам мляві, як дерево чи солома. Так власним досвідом, без учених дослідів, довідуємося, що властиво відчуваємо смак... носом, а не язиком. Ось напр. смачна печеня може смакувати нам знаменито, однак це не заслуга язика, що пере-

дає нам тільки вражіння солоного. Все інше завдячуємо запахам, які з устної ямини дістаються через вузькі канали до носа. Тут у захованих фалдах нюхового наболонка знаходяться надмірно вражливі нюхові клітини, що є суддями нашого смакового задоволення. Щойно

ЯК ПРИЙШЛО ДО ВИРІШАЛЬНОГО ПОВСТАННЯ ПРОТИ ПОЛЬЩІ ЗА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Відомий український історичний повістьяр
АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ
малює цю цікаву добу
в своїй ПОВІСТІ ПІД ЗАГОЛОВКОМ

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Повість починається віданням 14-літнього Богдана Хмельницького, сина Михайла Хмельницького, сотника чигиринського полку реєстрових козаків, до езугського ліцею у Львові, та доведена до моменту, коли нелюдський сусід-лях розбив сімю й родинне життя Богдана Хмельницького й коли Хмельницький рідиться шукати пімсти за свої особисті кривди, направляючи кривди ворогів супроти всього українського народу. Читач пізнає всі визначні дієві особи, що грали чільну роль у великих переворотах тих часів, що остаточно змінили зовсім історію східної Європи.

З портретом автора й передмовою.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

тут можна ствердити, чи нпр. зула припалена, а масло зіпсоване, а не при помочі язика; таксамо знавець вин оцінює їх доброту.

Чотири смаки.

Сам язик є тільки примітивним суддею смакових вражіннь. Він знає тільки чотири вражіння: солодкий смак, квасний, гіркий та солоний. Не цілий язик є органом смаку. Він має тільки деякі пункти вражливі на смак страви. Вони лежать головню у задній частині язика, на його насаді, і на боках у формі так зв. смакових бородавок, де є змислові клітини смакових нервів. Деякі з тих бородавок реагують тільки на один з чотирьох смаків, інші на два, а ще інші на три чи чотири. Дослідники виказали, що таксамо є і усіх тварин без огляду на ступінь їх розвитку. І так риби, птахи, бджоли і т. п. можуть відіржнити тільки ті чотири смакові вражіння.

Солоний смак зв'язаний тільки з одною кухонною сіллю, що грає велику роль в природі, тому, що сіль дуже поширена на землі. Всі інші солі мають якийсь додатковий смак, квасний або гіркий. Квасний смак викликають тільки вільні кvasи, чи, як це означає хемія, вільні йони водня. Інакше є з солодким чи гірким смаком. Ні один із них не є прив'язаний до якоїсь стисло означеної хемічної групи. Гіркі є деякі тіла як деякі хемічні первні (магнез), деякі дуже прості азотові сполуки і деякі дуже складні хемічно органічні тіла, як нпр. хініна. Солодкий смак знаходимо переважно в цукрах, а також має його сахарина, що під оглядом хемічним зовсім неспоріднена з цукром.

Смакуємо мізком.

Довго думали над тим, що спільне можуть мати дуже різні хемічні субстанції, що дають подібний смак. Ця справа виявилася щойно тоді, як природники дослідили, що смакові вражіння мають свої центри не у змислових клітинах язика, тільки в мізку. Тому тепер знаємо, що ті субстанції мусять бути солодкі, які ділають на смакові клітини язика, злучені нервами з осередком солодкого смаку в мізку.

Подібно стоїть справа і

з іншими смаками. З цього видно, що вражіння якогось смаку не є залежне від хемічного складу даної страви, тільки від того, як вона діє на змисловий апарат смаку.

Біологічне значіння смаку.

Змисл смаку має теж велике значіння для втримання здоров'я та життя людини чи тварини. І так солодкі субстанції викликають завжди приємне смакове вражіння і притягають тварину до джерела приємного і пожиточного корму. Зате гіркі тіла остерігають її. Згадані прикмети тих смаків знайшли свій вираз і в щоденній мові. І так усія приємні речі у щоденному житті називаємо часто „солодкими“. Не тільки цукор є солодкий, поети кажуть, що „солодка“ є також любов, усточка гарної жінки, чи відсвіжливий сон. Зате усе те, що викликає прикрє вражіння, як смерть, терпіння чи жаль, означаємо часто словом „гіркий“.

Солоний смак знайшов своє порівняння у звороті „солоні цина“. Цей зворот повстав мабуть у зв'язку з солоним потом, що виступає нам на чолі при прикріх зворушеннях. — („Діло“).

Б. Г.—й.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Щорічні збори Тов. ім. вана Франка відбулися в суботу, 1. липня в 7-годині ввечір, в церковній галі, Вест Скул стріт. Просіться всіх членів прибути на збори на означений час. Контрольна комісія здасть звіт за пів рік; є також інші справи до погодження. — П. Галонішка, секр.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА РАДІО ПРОГРАМА.

Надавана кожної СУБОТИ зі станції WEVD 1300 KC. в 3. пополуночі. Анонсер Євген Жуковський. Програма інтернаціональна. — Просіться слухати. 149-30

Темпо.

Поліційний урядовець відповідає телефоном:

—Що, прошу пані? той пам'ятковий золотий годинник, який вам пропав учора, вже знайшовся? Це вже запізно, бо ми зловили злодія, який уже сидить.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.
174 акри землі, нова „барна“, 14 корів, вівчак, 2 коні, трактор і інші машини, сад, ліс, ріка, дім на 10 кімнат з електрикою. Нова мушні проплати за \$12,000.
Також маю інші та інші фарми. Пишіть до свого агента українця: MICHAEL CELLNER, RINGOES, N. J.

ГІРСЬКИЙ ЧАЙ НА ГРУДИ (PECTORAL)

Це славіє європейське природне средство припорувають передовсім тим, що терплять на джерелі КАШЕЛЬ і ЗАДУХУ. Ціна \$1 за пакет. Послайте замовлення до: Mrs. GRETA LESKOVAR 507 E. 73rd St., New York, N.Y.

Д-р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Аналіз крові для подружжя садиб.
223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY, Room 14. Gramercy 7-7697.
Офісний години 10—2; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & Фіороскоп.

Д-р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

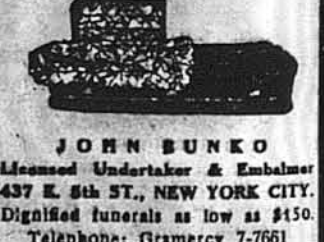

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без різниці, як далеко поза Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга швидко і дешево. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. 3rd and 4th Aves., NEWARK, N. J. Phone: ELIZ 3-5347

ІВАН БУНЬКО

Новий Український Ужестетер заряджає погребом по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: Gramercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 188 St.), BROOKLYN, N. Y. Tel. Melrose 5-6577

Найважливіше.

Він: — Люба, кохана, навіть нам уже довше ждати? Ось ходім, та поберемось!

Вона: — Стривай, не гонись, ще поспіємо! Перше йди та розвідай, скільки „реліфу“ дістанемо...

ТАРЗАН І СЛОНОЛЮДИ

(15)

Досвіта Тарзан і Станлі Вуд почали розшуки Гонфалі. Влодудне бистрі очі малполюда, для яких природа не мала тайни, знайшли останки табору, з котрого Спайк і Трол схопили свою жертву.

Тарзан приляк на одно коліно, вдивляючися пильно. Він був тепер нетровим детективом, що розглядав признаки, які злочинці полишили в лісі. Спеліліе дерево давно вигаслого вогню, столочена трава, різні залишки — все те напроваджувало на здогади його вишколені нетрами змисли.

Факт, що тут таборували чоловіки, був ясний навіть для Вуда. Його кров закипіла, коли він прийшов до висновку, що ті люди схопили його улюблену Гонфалю. „Вона в руках цих проклятих дикунів“ лютував він. „І“ — Тарзан пербив йому.

„Тут був, принаймні один білий чоловік, а може й два“, він сказав поволі; „решта були тутешні уродженці — шість або вісім. Вони не мали зброї, бодай тоді, як тут таборували“. Очі Вуда розкрилися широко, здивовані силою лана нетрів. „Як ви це знаєте?“ — він простогнав.